

IK IN DE MR?!

Docenten in de
medezeggenschapsraad
krijgen wat voor elkaar

Is de mr (een beetje) de baas?

De schooldirectie, het bovenscholse management en colleges van bestuur kunnen niet zomaar hun gang gaan op 'hun' middelbare school: voor heel wat belangrijke beslissingen zijn ze verplicht eerst het personeel te raadplegen en vaak ook ouders en leerlingen. Dat moet gebeuren via de medezeggenschapsraad (mr), staat in de Wet Medezeggenschap op Scholen (WMS). Er zijn verschillende soorten beslissingen:

- die waarover de mr eerst advies moet geven;
- die waarvoor instemming van de mr vereist is;
- die waarover de schoolleiding alleen de mr hoeft te informeren.

Informatieplicht is de meest vrijblijvende van de drie, maar een mr kan informatie wel vaak goed gebruiken om een eigen oordeel te vormen en dan op eigen initiatief suggesties voor verbeteringen te doen.

Wanneer de raad advies mag uitbrengen, hoeft dat nog niet te betekenen dat de leiding de door de mr gesuggereerde richting inslaat. De directie kan het

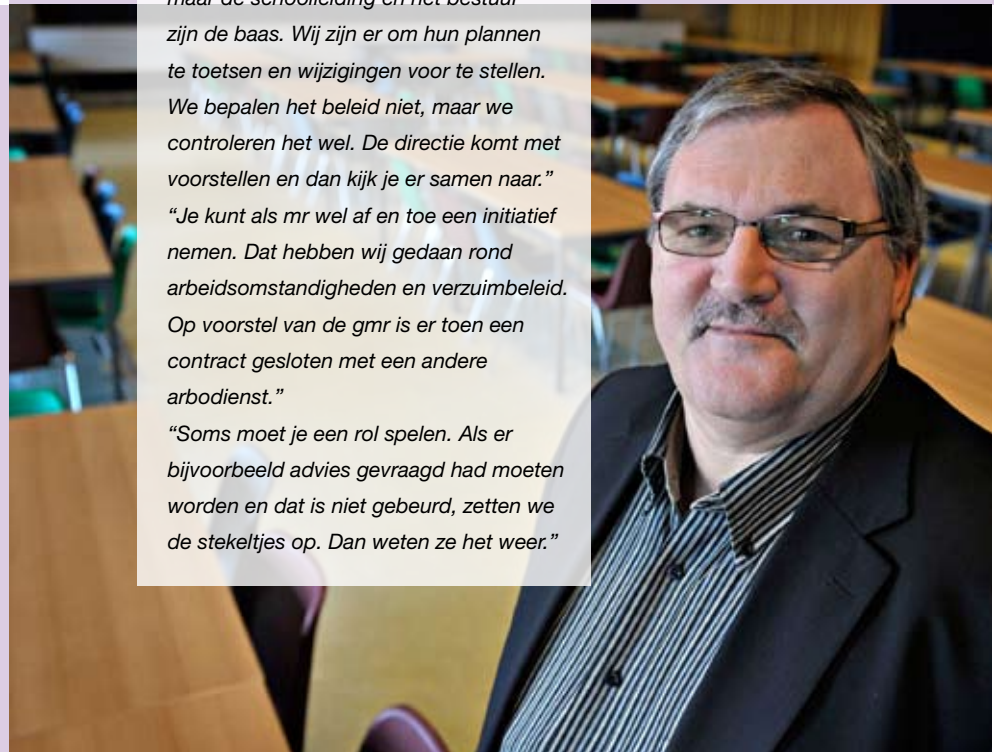
advies van de mr naast zich neerleggen, maar moet dat wel motiveren. De meeste formele invloed heeft de mr bij besluiten waarbij instemming van de raad vereist is voordat het tot uitvoering komt. Dat geldt bijvoorbeeld bij aanpassing van het taakbeleid en vaststelling van het schoolplan.

René Hensgens, docent:

"Voor directie en bestuur zijn mr en gmr geduchte gesprekspartners. Ze weten dat ze met de mr rekening moeten houden, omdat er mensen zitten die zich niks wijs laten maken. Dus de mr heeft invloed, maar de schoolleiding en het bestuur zijn de baas. Wij zijn er om hun plannen te toetsen en wijzigingen voor te stellen. We bepalen het beleid niet, maar we controleren het wel. De directie komt met voorstellen en dan kijk je er samen naar."

"Je kunt als mr wel af en toe een initiatief nemen. Dat hebben wij gedaan rond arbeidsomstandigheden en verzuimbeleid. Op voorstel van de gmr is er toen een contract gesloten met een andere arbodienst."

"Soms moet je een rol spelen. Als er bijvoorbeeld advies gevraagd had moeten worden en dat is niet gebeurd, zetten we de stekeltjes op. Dan weten ze het weer."

school moeten maken, dan gaan de lesdagen er heel anders uitzien. Fusies, reorganisaties, nieuwbouw en andere ingrijpende organisatorische veranderingen hebben altijd hun weerslag op wat er in de klas gebeurt. De dingen van de dag komen dus niet allemaal aan de orde in de mr. Maar of het allemaal lekker loopt op school, hangt ook af van beleidskwesties waar de mr over meepraat. Daardoor heeft mr-werk altijd met onderwijs te maken.

Gaat het in de mr ook over onderwijs?

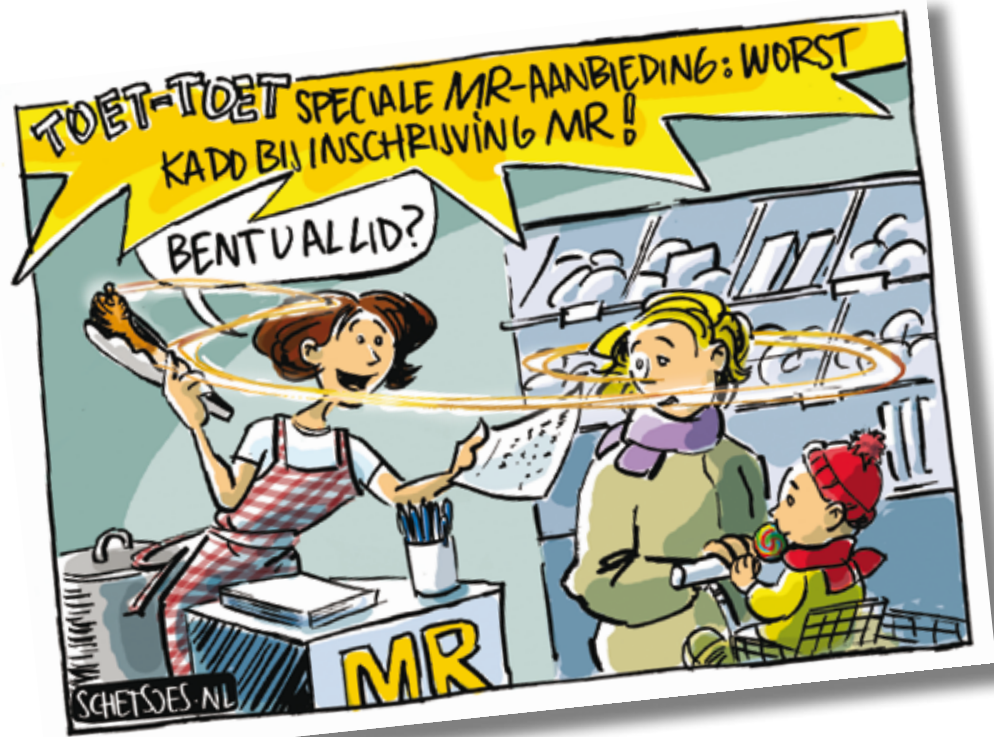
Scholen mogen zelf weten hoe ze hun onderwijs inrichten in ons land. De wettelijke regels voor medezeggenschap bemoeien zich niet met de dagelijkse uitvoering, maar als het over beleid gaat, heeft de mr wel een belangrijke stem. Een medezeggenschapsraad kiest geen wiskundemethode: dat is een zaak van overleg tussen de vaksectie en de schoolleiding. Evenmin mag de mr zich bemoeien met het bevorderen van leerlingen naar de volgende klas of de keuze welke docenten mentor van de brugklas worden.

Alle onderwerpen waar de mr wél over spreekt, hebben direct of indirect gevolgen voor de dagelijkse praktijk van het onderwijs. Geeft een school extra veel aandacht aan de ondersteuning van zorgleerlingen, dan moet daar ruimte voor zijn in de begroting en in het taakbeleid - allebei punten waarover de mr volop meepraat. Bij het vaststellen van het schoolplan en de schoolgids praat de mr eveneens volop mee. Komt de leiding met een voorstel voor thuiswerkvrij onderwijs, waarbij de leerlingen het 'huiswerk' verplicht op

Ben Zwartjes, docent:

"Gelukkig gaat het in de medezeggenschapsraad ook over onderwijs, bijvoorbeeld over de veranderingen in het systeem. We spreken over de veranderingen in de tweede fase, bevorderingsnormen, methodes van lesgeven en projectonderwijs. En als dat niet vanzelf ter sprake komt, dragen we het als personeelsgeleding wel aan. Dat is soms nodig, want op dit punt hebben we zeker te weinig instemmingsrecht. Op veel scholen wordt te veel over docenten gepraat en te weinig met ons. Het is wel voorgekomen dat wij zeiden: 'doe die verandering nou niet' en dan moest en zou het toch gebeuren. Twee tot drie jaar later ziet de directie ook dat het niet werkt en dan draaien ze het weer terug. Mijn stelregel is: op scholen is van alles te veranderen, als er maar goede argumenten voor zijn. Dan voelt het personeel er best voor om verbeteringen door te voeren."

Wat kan de mr afdwingen?

Op de meeste scholen is het oer-Hollandse poldermodel uitgangspunt: we komen er samen wel uit. In die geest verlopen ook de meeste besprekingen tussen medezeggenschapsraad en directie. Toch kan het voorkomen dat de neuzen echt niet dezelfde kant op komen te staan. Wat dan?

De leiding hoeft adviezen van de mr niet op te volgen; dat is de ingebouwde beperking van adviesrecht. Het instemmingsrecht dat de mr op sommige punten heeft, lijkt een sterker wapen. Simpel gezegd: zolang de mr instemming weigert, kan de directie haar omstreden plan niet uitvoeren.

Een mr die deze stap zet, moet daar goede gronden voor hebben. Zo'n weigering betekent meestal niet dat het plan van tafel is, maar is het begin van een nieuwe gesprekkenronde met als doel overeenstemming.

Medezeggenschap is wat anders dan zeggenschap en er moet altijd redelijk overleg zijn met respect voor elkaar standpunten, vindt de wetgever. Blijkt een meningsverschil niet in eigen huis oplosbaar, dan kan het worden voorgelegd aan de geschillencommissie, die voor het hele voortgezet onderwijs

werkt. De commissie beoordeelt onder andere of de twistende partijen in redelijkheid op hun strepen zijn blijven staan. Daarbij staat voorop dat zowel mr als schoolbestuur de overlegprocedures correct hebben afgewikkeld en goed naar elkaars argumenten hebben geluisterd. Verder kijkt de commissie naar de ruimte die de medezeggenschapsregels geven.

Het afdwingen van een bepaalde beslissing is vrijwel onmogelijk; wel kan de medezeggenschapsraad vrijwel altijd eisen dat hij mee mag praten, want de wet is duidelijk: de mr mag over alle schoolzaken spreken met de schoolleiding.

Extra les is echt taakverzwaring

Als je docenten opdraagt om voortaan in te springen wanneer een collega ziek is geworden of een dagje op cursus moet, gaat het dan om een wijziging van het taakbeleid waarop de mr instemmingsrecht heeft? Het lijkt zo klaar als een klontje van wel, maar het bestuur van een scholengemeenschap met 200 medewerkers in Hoogeveen school het instemmingsrecht aan de kant. De mr hield voet bij stuk en stapte naar de geschillencommissie.

Die prikte door een reeks bestuurlijke spitsvondigheden over bevoegdheid, cao-bepalingen en wetsteksten heen: natuurlijk is zo'n nieuwe verplichting een taakverzwaring, zeker als een docent ook de les van een collega moet overnemen in een vak waarvoor hijzelf niet bevoegd is. Overleggen dus en afspraken maken, kreeg het bestuur te horen. Ook al gaat het om taken die een leerkracht volgens de cao op zich moet nemen, eerst moeten mr en bestuur terug naar de overlegtafel.

Is mr-werk ook leuk?

In de klas, de kantine en in de teamvergadering heeft iedere aanwezige een duidelijke, vooraf omlinjnde rol. U weet wat er van u verwacht wordt als docent of ondersteunend medewerker en aan welke regels u zich heeft te houden. In de mr gaat het vaak om de toepassing van die regels en de wijze van uitvoering. Vindt u het prettig om daar invloed op te hebben, dan is dat onderdeel van mr-werk beslist de moeite waard.

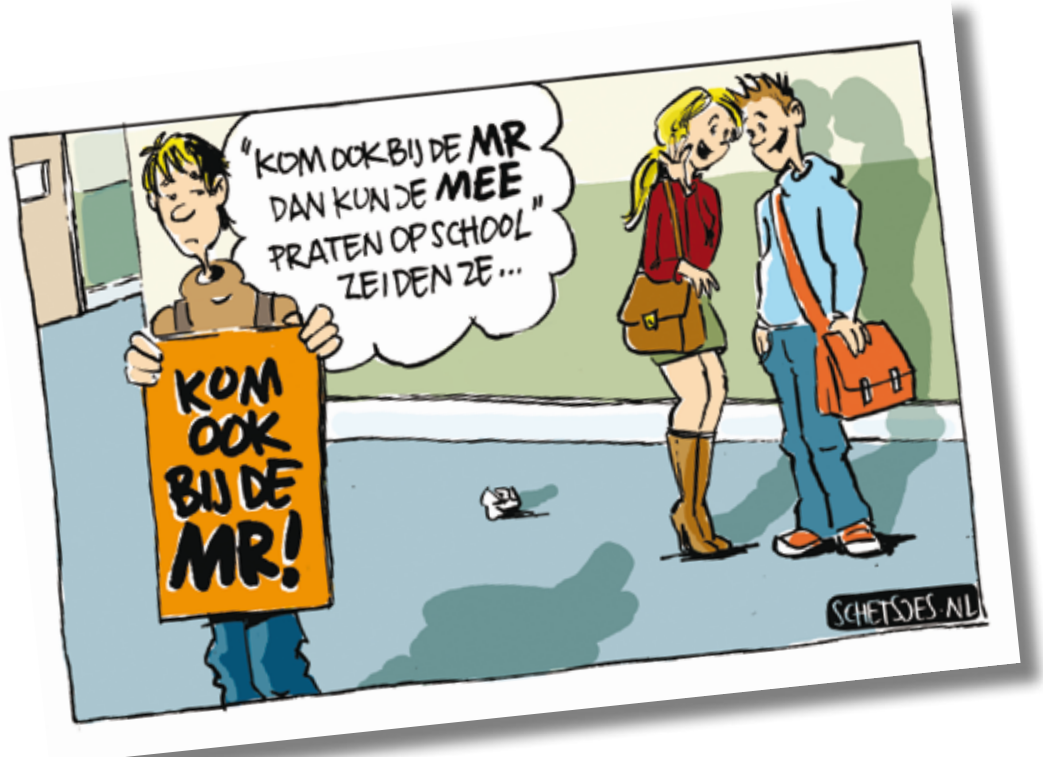
Vergaderen en stukken lezen is een vanzelfsprekend onderdeel van het mr-lidmaatschap. Wie daar hoe dan ook een verschrikkelijke hekel aan heeft, zal het moeilijk vinden om aan de formele kant van het mr-werk plezier te beleven. Er is nog meer mogelijk dan het bijwonen van de bijeenkomsten. Zo kan een mr-lid zich ook storten op contact met de achterban door veel met andere ouders te praten over hun mening en die informatie door te spelen aan de rest van de raad.

Een belangrijk verschil met de traditionele vergaderingen in het onderwijs is wel dat de mr verschillende groepen verenigt: naast docenten zitten er ouders en leerlingen die hun eigen verrassende inbreng kunnen hebben. Mr-werk trekt bovendien gemotiveerde mensen die bereid zijn een stapje harder te lopen en als u daar ook voor voelt, kan dat plezierige 'werkomstandigheden' betekenen. Lid zijn van de medezeggenschapsraad kan ook aanzien op school opleveren, zeker wanneer de mr iets weet te bereiken waar andere personeelsleden profijt van hebben.

Goede contacten binnen de mr zijn ook belangrijk: op veel scholen is het gebruikelijk dat de mr minstens eenmaal per jaar iets doet buiten het overleg- en vergaderwerk om: een etentje, een uitje of iets dergelijks. Dat is goed voor de sfeer en verhoogt het plezier.

Albert van der Meer, docent:

"Lid zijn van de mr is leuk, als je maar een beetje affiniteit hebt met een van de onderwerpen. Houd je ervan om je te verdiepen in bestuurlijke en organisatorische zaken, dan moet je zeker in de mr gaan. Het is echt niet nodig dat iedereen verstand heeft van formatie, begroting en jaarrekening en dat hoeft je dus niet leuk te vinden. Als in de mr maar minstens een persoon zit die daar wel wat voor voelt. Je verdeelt de taken en dat maakt het leuk. De één stort zich op de inhoud van het onderwijs, de ander pakt arbeidsomstandigheden op, of onderhoud van materiaal en gebouwen. In het algemeen komen de collega's hier graag naar de mr-vergadering. Je krijgt er tegenwoordig ook behoorlijk wat uren voor toegekend, dat geeft het werk status."

Wat levert de mr u op?

Zitting nemen in de medezeggenschapsraad is onderdeel van de taken op het werk. Dat hebben de werkgevers en de vakbonden afgesproken, omdat zij het allemaal belangrijk vinden dat personeelsleden meepraten over de belangrijke beslissingen op school. Wie in de mr zit, kan daardoor andere taken verminderen. Dat kan van alles zijn, in te vullen in overleg met de schoolleiding aan de hand van de afspraken over het aantal uren dat voor mr-werk is gereserveerd. Voor de kosten van mr-werk moet de school ook geld beschikbaar stellen.

Een mr-lidmaatschap levert bijna vanzelf kennis op over de achtergronden van de school en haar organisatie: netwerken in de tijd van de baas. U doet ervaring op met het bedenken van beleid inclusief de hobbels die opdoemen wanneer dat wordt uitgevoerd. Voor sommige leden kan een mr-lidmaatschap een eerste kennismaking zijn met management en daarmee een stap naar een andere functie. Bovendien hebben mr-leden recht op

scholing, wat zowel over de regels en praktijk van medezeggenschap kan gaan als over onderhandelingen, vergadertechnieken en strategie. Wie uit het aanbod zorgvuldig kiest, kan niet alleen de kwaliteit van de medezeggenschap verbeteren, maar heeft ook persoonlijk profijt van de extra training en vaardigheden.

Annemarie Roerdink, technisch onderwijsassistent:

“In de medezeggenschapsraad heb ik geleerd beter achter de organisatie te kijken. Natuurlijk zitten wij er voor de belangen van het personeel en de leerlingen, maar je ontkomt er niet aan je af en toe te verplaatsen in de motivatie van de directie en het bestuur. Ik heb er ook geleerd mijn emoties te beheersen: aan de ene kant sta je op de bres voor alles waar je heilig in gelooft, tegelijkertijd leer je slimme tactieken toe te passen. Ik ben er behoorlijk geslepen in geworden om voor elkaar te krijgen wat wij willen. Voor een zwakke groep als het OOP is dat ontzettend belangrijk.”

Hoeveel tijd kost de mr?

Lid zijn van de medezeggenschapsraad lijkt op sommige punten wel op een baan als docent: wie er voluit voor gaat, kan er meer dan een volledige weektaak mee bezig zijn. Dat is in de mr natuurlijk niet de bedoeling, al bestaan er in grote schoolbesturen wel medezeggenschapsraden waarbij secretaris en voorzitter er meer dan twee dagen per week aan besteden. Wie net begint, moet rekenen op een vergadering per maand, wat door uitval vanwege vakanties neerkomt op acht bijeenkomsten per jaar. Stukken lezen ter voorbereiding vergt al snel een avond voor elke vergadering en verder is er natuurlijk het contact met de achterban: de 'kiezers' op de hoogte houden van mr-prestaties is goed voor het draagvlak en levert dikwijls nieuwe inzichten, argumenten en gegevens op. De cao schrijft voor dat ieder mr-lid minimaal honderd klokuren aan medezeggenschapstaken mag besteden binnen de ruimte van het taakbeleid. Is een school intensief met medezeggenschapskwesties aan de slag, dan is

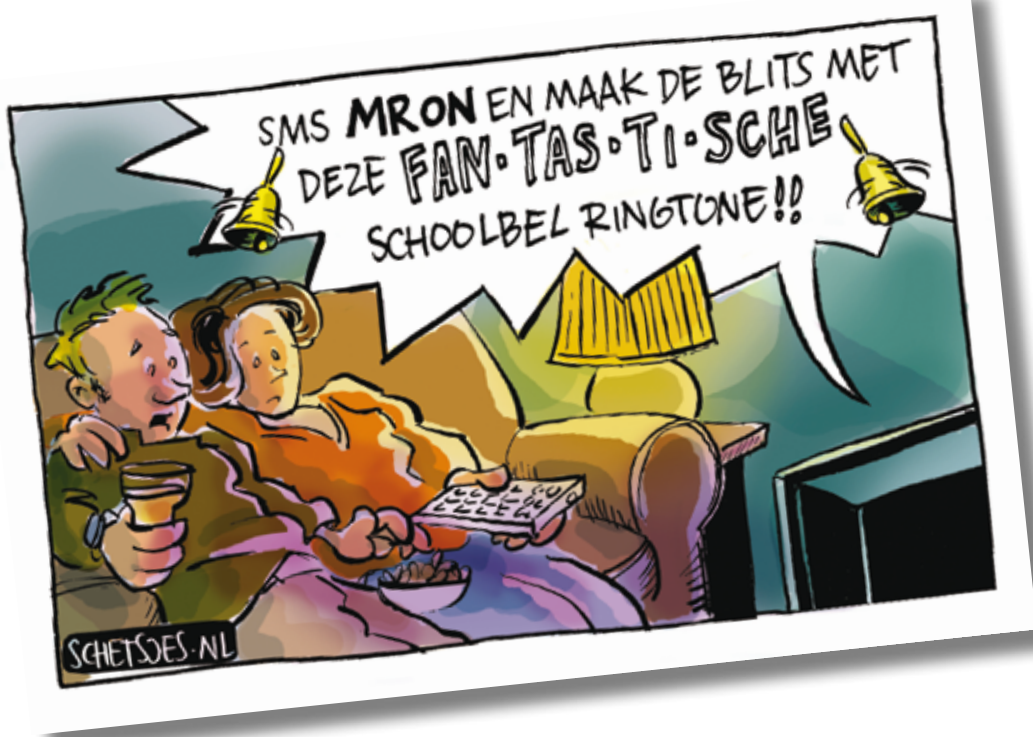
het mogelijk meer uren te claimen. Dat kan van belang zijn voor mr-leden die in werkgroepen rond nieuwbouw, fusies of andere grote kwesties zitting nemen.

De tijd voor scholing en vorming van mr-leden komt nog bovenop dit alles: vijf werkdagen per jaar is het minimum.

Jan Willem Broeders, docent:

"Het aantal uren dat in de cao staat genoemd als richtlijn voor het lidmaatschap van de medezeggenschapsraad, is eigenlijk niet voldoende. Als je het goed wilt doen, moet je er per jaar 200 uur aan besteden. Wij zitten als amateurs aan tafel met de professionals van de directie en het bestuur. Kennis is macht, dat is hier zeker het geval. Om de nodige professionaliteit op te bouwen, geldt bij ons de afspraak dat mensen voor vier jaar in de mr gaan zitten."

Wat moet ik leren om mee te doen?

Als lid van de medezeggenschapsraad wordt u niet in het diepe gegooid: elke mr beschikt over ervaren leden die nieuwkomers kunnen inwerken door ze op de hoogte te stellen van lopende zaken en de bestaande praktische afspraken over de manier van vergaderen. Gebeurt dat niet vanzelf, vraag er dan gewoon om.

Diverse organisaties bieden cursussen aan voor mr-leden. Het is gebruikelijk dat de school de deelnamekosten betaalt. De tijd valt onder het mr-werk in het taakbeleid. Heeft de hele mr behoefte aan een opfrisbijeenkomst of specifieke vragen, dan kunnen de aanbieders van scholing ook trainingen op maat verzorgen.

Voor nieuwkomers in de mr zijn vooral de volgende aanbiedingen van belang:

AOb: themacursus medezeggenschap (grondbeginselen, twee dagen); themacursus financiën (inzicht in cijfers en de daarmee verbonden beleidskeuzes, twee dagen). Meer informatie: www.aob.nl

Onderwijsbond CNV: Basiscursus (bevoegdheden en functioneren, 2 aansluitende dagdelen); Regelgeving (wetgeving, reglementen en cao, 1 dagdeel); Bevoegdheden (rechten, plichten en procedures, 1 dagdeel).

Meer informatie: www.cnvo.nl

CMHF: trainingen op maat, aanvragen via www.cmhf.nl

Contactgegevens van de medezeggenschapsraad op mijn school:

Naam:

Functie:

Telefoonnummer:

E-mail:

Opmerkingen:

.....

AOb.nl

[CNV](http://CNV.nl) Onderwijs

Kees van Bueren, docent:

“Leren onderhandelen is belangrijk voor iedere leraar die nieuw in de medezeggenschapsraad komt. In ons beroep zijn we daar namelijk juist niet goed in, want in de klas streven we naar harmonie. Die opstelling is niet geschikt bij onderhandelingen met een directie waarbij de mr positie moet innemen in een discussie. Gelukkig zijn er goede cursussen van de vakbond om het onderhandelen te leren.

Verder moeten nieuwe mr-leden natuurlijk van alles leren over de wettelijke bevoegdheden van de raad en financiën op school. Ook voor die belangrijke punten bestaan goede cursussen. De werkgever is verplicht daar tijd voor beschikbaar te stellen, dat staat in de cao.”

U in de mr? Ja, waarom eigenlijk niet? In de medezeggenschapsraad spreekt u mee over allerlei onderwerpen die met uw school en het onderwijs te maken hebben. Directie en het bovenschools management moeten naar uw argumenten luisteren en samen verbetert u de kwaliteit van het onderwijs, de voorzieningen in het gebouw en de arbeidsomstandigheden.

Deze folder geeft aan de hand van zeven veel gestelde vragen een beknopte eerste indruk van het mr-werk, dat u zo interessant en intensief kunt maken als u zelf wilt. De mr heeft plek voor iedereen die de school een warm hart toedraagt.

Ik in de mr?! is een uitgave van projectgroep WMS
Projectgroep WMS, Postbus 2127,
3500 GC Utrecht
www.infowms.nl

Deze uitgave is mogelijk gemaakt met subsidie van
het Ministerie van OC&W.

Tekstredactie: Miluc media

Illustraties: Angelique Hinderink

Foto's: Joost Grol

Vormgeving: Drupsteen + Straathof

© 2009